# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 11. Vinerĭ, 16 (28) Ianuariu. 1887.

## Brașovŭ, 15 Ianuariu 1887.

După multă vorbă pustiă din drépta și din stânga, a mai rĕsunatŭ în camera unguréscă și o voce plină, sănătósă, a căreia tăriă naturală trebuia sĕ contrasteze în modŭ surprinḑĕtorŭ cu tonurile artificiale, ce le scóte céta șoviniștilorŭ celorŭ slugarnicĭ și a celorŭ îngâmfațĭ și înfumurațĭ.

Acéstă voce a fostŭ a deputatului naționalŭ sêrbescŭ Mihail Dimitrievicĭ. Deși póte că n'amŭ subscrie totŭ ce a vorbitŭ acestŭ deputatŭ, până la unŭ cuvêntŭ, trebue totușĭ sĕ recunóscemŭ, că a pronunțatŭ nisce puternice adevĕrurì, caracterisândŭ adevĕrata situațiune, în care se află statulŭ ungarŭ și popórele lui, și ținêndu-le Ungurilorŭ înainte oglinda pĕcatelorŭ lorŭ.

Cum că Dimitrievicĭ a lovitŭ cuiulŭ dreptŭ în capŭ, dovedescŭ multele reprobărĭ, sgomote și marea neliniște ce a produs'o în sînulŭ privilegiațilorŭ, carĭ trăescŭ încă în periculósa rĕtăcire, că numai ei susținŭ statulŭ și numai a lorŭ e țéra.

Inainte de tóte, Dimitrievicĭ a arătatŭ anomalia, ce caracteriséză întregulŭ sistemŭ ungurécŭ de astăḑĭ, după care șése milióne (?) de Ungurĭ au peste 400 de representanțĭ în dietă, pre când ḑece milióne de Nemaghiarĭ suntŭ representațĭ numai prin câțiva deputațĭ.

Elŭ vorbì mai departe de stările bolnave, arătândŭ că mașineria unui statŭ, care are unŭ deficitŭ cronicŭ de 30 milióne și unde datoriile publice s'au urcatŭ în 19 anĭ dela 200 milióne la 2 miliarde, nu póte nicĭdecum sĕ funcționeze regulatŭ.

Fundamentulŭ, ḑise elŭ, pe care se'ntemeiază acestŭ statŭ, și părțile lui constitutive nu se respectéză. Națiunea ungară stă sub dominațiunea celui mai mare șovinismŭ, nutritŭ de pressa monopolisată de jidovĭ. Precum odinióră s'a recunoscutŭ în Austria absolutistică, că nu mai merge cu centralisarea și cu germanisarea, așa ar fi timpulŭ sĕ se recunóscă și acuma, că nu mai póte merge ca șése milióne de Maghiarĭ sĕ domnéscă nețĕrmuritŭ preste ḑece milióne de Nemaghiarĭ. Dér membrii dietei suntŭ departe de a înțelege acésta, afară póte de deputatulŭ Mocsáry.

Dimitrievicĭ arată mai departe, că Sêrbii au fostŭ părtinitorĭ călduroșĭ ai constituționalismului în Ungaria în contra nisuințelorŭ centralistice ale Austriei și că în fruntea celorŭ carĭ luptau pentru constituția ungurésca a fostŭ Mileticĭ. Pe acesta, dreptŭ mulțămire, Ungurii l'au prigonitŭ așa de cumplitŭ, încâtŭ acum bietulŭ este redusŭ la o stare de totŭ tristă.

Legea de aḑĭ a naționalităților, continuà oratorulŭ, este o ironiă a egalei lorŭ îndreptățirĭ; nu s'a esecutatŭ în nicĭ o parte a ei până astăḑĭ. Sêrbii, deși ar fi îndreptățițĭ a avé o posițiune de dreptŭ publicŭ deosebită, ei nu o pretindŭ; cu privire la situațiunea lorŭ etnografică, ei au mărginitŭ cestiunea egalei lorŭ îndreptățirĭ naționale la tĕrêmulŭ administrativŭ, dér chiar aceste dorințe restrînse nu se satisfacŭ. Sêrbii suntŭ ignorațĭ ca naționalitate, dér și ca individĭ, și nicĭ că e mirare, după ce în cercurile dătătóre de tonŭ devisa este negațiunea naționalităților. De acéstă tendință e însuflețită și dieta. In timpŭ de 19 anĭ nu s'a pututŭ regula nicĭ măcarŭ autonomia bisericéscă a Sêrbilorŭ, pentru că guvernulŭ nu sufere, ca congresele sêrbescĭ sĕ desbată în libertate. Simțulŭ de dreptŭ alŭ Sêrbilorŭ s'a violatŭ și mai tare prin numirea patriarchului, pe care-lŭ urăscŭ toțĭ Sêrbii. Astfelŭ acestia s'au înșelatŭ în speranțele ce și le punéu în constituțiune. Ei s'au treḑitŭ și ar preferi unŭ absolutismŭ pe față în contra acestui constituționalismŭ falsŭ.

Nicĭ în politica esterióră, ḑice Dimitrievicĭ, Ungaria n'a împlinitŭ dorințele Sêrbilorŭ, nu, căcĭ ea nu este independentă. Politica esterióră se face în Viena și simpatiile Ungurilorŭ nu suntŭ pe partea Sêrbilorŭ. Ungurii prin purtarea lorŭ necorectă ne-au înstrăinatŭ și față cu Rusia, fără ca sĕ'ngrijéscă a câștiga unŭ altŭ aliatŭ în loculŭ ei pentru timpŭ de periculŭ. Ungurii doréscŭ rĕsboiulŭ cu Rusia. Și noi Sêrbii îlŭ dorimŭ, dela Budua până la Orșova fiecare aștéptă cu însuflețire rĕsboiulŭ cu Rusia.

Mileticĭ i-a apostrofatŭ odată pe Ungurĭ în dietă sĕ bage de sémă, ca nu cumva unŭ Napoleonŭ dela Nordŭ sĕ găséscă aci naționalitățĭ nemulțămite. Dimitrievicĭ se crede datorŭ a repețì aceste cuvinte acum, când cestiunea orientală bate la porțile monarhiei, și admoniază pe Ungurĭ, ca până ce mai e timpŭ sĕ caute sĕ'mpace naționalitățile.

Discursulŭ deputatului sêrbŭ a făcutŭ multŭ sânge rĕu între Ungurĭ și Jidanĭ, dovada cea mai puternică, că conține amare adevĕrurĭ. Fóia jidano-maghiară a lui Max Falk numesce totŭ ce a vorbitŭ Dimitrievicĭ „palavre de nimica.“ Urma va alege însĕ, pe care parte este adevĕrulŭ. Cei ce stau susŭ véḑă sĕ nu caḑă, căcĭ înspăimêntătórea îngâmfare ce i-a cuprinsŭ numai semnŭ bunŭ pentru ei nu este.

## Scirĭ militare.

*Austro-Ungaria.* Ḑiarele din Bucurescĭ ne aducŭ scirea, că recruții ungurĭ aflațĭ în Bucurescĭ suntŭ chemațĭ, prin intermediulŭ legațiunei austro-ungare, a se presenta urgentŭ la corpurile lorŭ.

*România.* Guvernulŭ românŭ e dispusŭ sĕ facă o nouă comandă de materialŭ de rĕsboiu la fabrica Krupp pentru suma de douĕ milióne lei. Cele 20 de companii de geniu se forméză cu ḑiua de 1 Februariu în douĕ regimente, unulŭ cu reședința în Bucurescĭ pentru corpulŭ I și II de armată, celălaltŭ cu reședința în Focșanĭ pentru corpulŭ III și IV de armată.

*Grecia* După cum comunică o telegramă din Constantinopolŭ scirĭ din Atena anunță, că Grecia urméză cu multă iuțélă armările sale. Arsenalulŭ din Pireu lucréză ḑi și nópte fără întrerupere.

*Bulgaria.* Unŭ ukaz dispune sporirea celorŭ optŭ regimente bulgare de infanteriă cu câte o drujină; apoi s'a dispus de a se spori drujina de pionerĭ cu câte o companiă transformând'o într'unŭ regimentŭ de pionerĭ, și de a forma o bateriă de cetate și o companiă disciplinară. O comisiune va elabora unŭ regulamentŭ asupra verificărei reserviștilorŭ, unŭ proiectŭ asupra organisărei reservei și alŭ serviciului milițielorŭ, apoi proiecte cu privire la organisarea transportului și a intendenței în rĕsboiu, rechisițiunile de cai, precum și o programă asupra instrucțiunei generale militare.

*Rusia.* Unŭ mare numĕrŭ de artileriă de fortăréță întăresce garnizónele fortărețelorŭ Pulawy, Zemosc, Modlin și Demblin. Trupele însărcinate cu paza granițelorŭ au fostŭ întărite în modŭ însemnatŭ. Ḑiarele polone spunŭ, că ḑece liferanțĭ rușĭ au închiriatŭ dela administrațiunea căii ferate Lemberg-Cernăuțĭ pentru timpulŭ până la finele lunei Februariu douĕ mii de vagóne, ca sĕ transpórte articole trebuincióse și provisiunĭ din Bucovina la Odessa.

## Din Rădăuțĭ în Bucovina.

Binevoițĭ D-le Redactorŭ a da locŭ în colónele multŭ prețuitului D-vóstre ḑiarŭ, ce binevoițĭ a-lŭ redacta cu atâta căldură pentru causa comună română, următórelorŭ șire:

Societatea „Scóla română“ din Suceava a însciințatŭ anulŭ trecutŭ 1884/5 pe toțĭ învĕțătorii românĭ de pe la scólele poporale și capitale cu o publicare de premii pentru acei învĕțătorĭ, carĭ vorŭ pregăti copiiĭ pentru a depune esamenulŭ de primire la liceulŭ din Suseava pentru „despărțitura română.“ Anulŭ a espiratŭ și la înscrierea terminată s'a insinuatŭ numai uniculŭ învĕțătorŭ d. Nicóră, cu patru copii, dintre carĭ trei au și depusŭ esamenulŭ de primire. Numitulŭ domnŭ, nefiindŭ alțĭ concurențĭ de felŭ, a și obținutŭ premiulŭ destinatŭ de 50 fl.

De lăudatŭ este acestŭ d. învețătorŭ orĭ și cum; déră este fórte tristŭ că din mai bine de 85 de învĕțătorĭ românĭ dela scólele poporale numai uniculŭ îșĭ implinesce datoria și chemarea sa; căcĭ mai multŭ nu a făcutŭ, deși a fostŭ premiatŭ.

Lucru surprinḑĕtorŭ. Scólele la noi în țéră stau sub supravegherea statului. Suntŭ legĭ anume pentru scóle, suntŭ anume diregĕtorii pentru mănținerea acestorŭ legĭ; și anume: consiliulŭ scolarŭ de țéră, apoi altulŭ pentru fiă-care districtŭ și unŭ consiliu localŭ pentru fiă-care scólă. Esistă o lege silitóre pentru regulata cercetare a scolilorŭ. Esistă mai departe inspectorii de scóle pentru întréga țéră, pentru districte și și în fiă-care comună, afară de cei comunalĭ, toțĭ bine plătițĭ și remunerațĭ. Sub acéstă supraveghere apoi este lucru pocitŭ și șodŭ de ce nu înaintéză cultura în poporŭ și de ce nu se vede măcarŭ câtŭ de puținŭ resultatŭ în urma cheltuelelorŭ ce se facŭ pentru înaintarea și cultura poporului.

Voimŭ sĕ vorbéscă aicĭ cifre positive: Fiecare școlă poporală costă, de nu mai multŭ, apoi 600 de fl. pe anŭ — a bună samă — prin urmare 85 de scóle poporale curatŭ române consumă pe anŭ 51.000 fl. apoi pentru astă sumă étă trei copii marĭ și de vreme sciu ceti și scrie — va se ḑică au depusŭ unŭ esamenŭ de acestŭ feliu.

Nu voimŭ ca prin aceste șire sĕ pice umbră asupra cuiva — cu atâta mai puținŭ asupra persónelorŭ ce ocupă aceste posturĭ însemnate, de încredere și onóre. Insĕ dreptatea este dreptate, și de ai suci-o cum vei voi totŭ nu o vei putea suprima și înăduși. Cu durere însĕ trebue sĕ mărturisimŭ, că pe hârtiă și în acte se află scóle fórte bune, resultate minunate! și câte altele, dér realitatea ne demustră contrarulŭ și succesŭ măcar încâtva îndestulătorŭ séu suficientŭ, tufă!

Dacă d. învĕțătorĭ și și autoritățile séu superiorii acestora susținŭ cu toții că'șĭ împlinescŭ datorla și chiămarea lorŭ, décă inspectorii districtualĭ îi cualifică pe aceștia și resultatele lorŭ minunatŭ de bine, décă tóte vorbescŭ pentru scóle, că înflorescŭ și propășescŭ: apoi rĕspundemŭ cu mare părere de rĕu și cu multă regretare, că mai tóte acestea nu'sŭ adevĕrate!

Va gândi órecine că acésta este o cutezanță prea mare, de a afirma, cumcă aceea ce stă pe hărtiă și este întăritŭ de persóne speciale și autorisate nu-i adevĕratŭ. Déră sĕ luămŭ tesa: unŭ judecătorŭ scrupulosŭ cu consciință pronunță sentința sa, considerândŭ tóte împrejurările și momentele — și acéstă sentință cu tóte aceste póte sĕ fiă neadevĕrată, fiind tóte premisele, pe carĭ a basatŭ elŭ verdictulŭ sĕu, false.

Dovada o dă numai fapta pipăibilă. De când esistă la noi scóle în unŭ numĕrŭ mai considerabilŭ totŭ suntŭ cam la 25—30 de anĭ. Sĕ privimŭ decĭ resultatele în acestŭ rĕstimpŭ. Sĕ luămŭ bunăóră „curțile cu jurațĭ.“ Cățĭ ómenĭ din poporulŭ românŭ vedemŭ printre aceștĭ jurațĭ, carĭ au de a distinge și decide despre sórtea conaționalilorŭ și frațilorŭ lorŭ? Se întêmplă sesiunĭ că nu-i nicĭ unulŭ, și décă ajunge la jumĕtate, apoi este o raritate fórte mare, ca sĕ fiă ómenĭ de ai noștri din poporŭ, și apoi și acestia mulțĭ au biéta lorŭ sciință nu din scólele poporale esistente, ci de multeorĭ din diliginț a lorŭ propriă de pe la cantorĭ bisericescĭ, din óste și dela altfelŭ de ómenĭ cu carte.

Alŭ doilea argumentŭ îlŭ vedemŭ că'lŭ publică »Scóla română« în Nr. 3 alŭ »Revistei politice« și anume: că din tóte scólele poporale din țéră, de care se află curatŭ românescĭ 85, și din tóte acestea, deși era încă unŭ premiu promisŭ, s'a înfățoșatŭ numai uniculŭ învĕțătorŭ d. Nicóră cu patru copii, carĭ sciau ceti și scrie românesce!

Celelalte scóle secundare din țéră, bunăóră gimnasiulŭ din Rădăuțĭ séu scóla reală din Cernăuțĭ, ar puté ședé pustii, décă ar fi avisate numai la concursulŭ scólelorŭ poporale din țéră și de nu arŭ veni copii din alte scóle și de alte naționalitățĭ și și din streinătate. Programa gimnasiului din Rădăuțĭ ne arată că în 8 clase gimnasiale abia suntŭ 60 de copii românĭ, și dintre aceștia forte puținĭ din poporŭ. Éră de scóla reală din Cernăuțĭ ba că mai póte fi vorba.

Este tristŭ și durerosŭ, déră cei chemațĭ nu vĕdŭ acestea. Societatea pentru cultura poporului în Cernăuțĭ, Junimea română universitară, și și „Scóla română“ din Suceava s'au apucatŭ a tipări cărțĭ spre a lăți cultura și a desvolta gustulŭ de cetitŭ în poporŭ! Scopulŭ este prea frumosŭ, prea nobilŭ și mărețŭ! Dér, și éră dér! aceste societățĭ vorŭ trebui sĕ pună și premii pentru cetitulŭ acelorŭ broșure, precum a făcutŭ »Scóla română« din Suceava spre a puté căpĕta materialŭ pentru despărțitura română din gimnasiulŭ de acolo, deórece cunoscŭ comune, unde esistă scóle mai bine de ḑece anĭ de ḑile, și cu tóte acestea nu se află în respectivele comune junĭ sĕ scie ceti séu scrie, — bunăóră cum amintesce

„Revista politică« din Suceava în Nr. 15. Citămŭ aicĭ pasagiulŭ întregŭ:

„Progresulŭ scólei poporale din Rădĕuţĭ, după cum suntemŭ informaţĭ, se află într'o stare fórte deplorabilă. Invĕţătorulŭ ei d. Eugenŭ Braha se ocupă mai multŭ cu afacerile comunale din Mileşăuţĭ, Badĕuţĭ şi Burla, decâtŭ cu şcóla, şi-lŭ aflĭ mai multŭ prin cancelăriile acestorŭ comune decâtŭ în scólă, unde-i este loculŭ. Ér consiliulŭ scolarŭ districtualŭ, care prea bine scie cine-i d. Braha şi cum îşĭ înplinesce d-sa chiemarea sa de învĕţătorŭ, în locŭ sĕ-lŭ tragă la rĕspundere, caută printre degete şi tace. Sĕ ne mirămŭ apoi de ce nu prosperéză scólele nóstre!«

Ca din Rădăuţĭ, cunoscŭ acéstă chestiă chiar, şi voiu a da informaţiunĭ mai detailate.

(Va urma).

## SCIRILE ḌILEI.

Ḍiua de 6 Ianuariu, Botezulŭ Domnului, s'a serbatŭ de Românĭ în *Sepsi-Sân-Georgĭ*, centrulŭ sĕcuimei, pe care vréu sĕ-lŭ înfăţişeze Ungurii ca oraşŭ curatŭ maghiarŭ, în modŭ neobicĭnuitŭ până acuma, de cătră protopopulŭ tractualŭ d. Coltofeanu şi preotulŭ localŭ Alecsiu Popovicĭ. Publicŭ numerosŭ, cu praporii bisericei în frunte şi în sunetele clopotelorŭ, s'a dusŭ la fântâna din piéţă. Bubuitulŭ treascurilorŭ (piuşórelorŭ) a mĕritŭ şi mai multŭ serbarea, care până acum se făcea la unŭ locŭ feritŭ, într'unŭ părîu la marginea comunei. Festivitatea a impusŭ şi neromânilorŭ, carĭ încă au fostŭ stropiţĭ cu apă sfinţită.

—x—

Ni se scrie din *Cetatea de baltă*, la 18 Ianuarie 1887: »In opidulŭ *Diciosântămărtinŭ* la 15 l. c. s'a îndeplinitu conpletarea (orĭ întregirea) comitetului comitatensŭ, fiindŭ trei membrii de a se alege; despre terminulŭ (orĭ timpulŭ) alegerei, pe la noi, puternicii încunosciinţéză numai pre ai lorŭ. De cum alegĕtorii românĭ de pe sate, dér şi cei din Diciosântămărtinŭ despre alegere nu au sciutŭ până în ajunŭ. Inteligința română de acolo, sciindŭ că maioritatea populaţiunii în comitatŭ suntŭ Românii, au voitŭ ca cei trei membri, carĭ se vorŭ alege sĕ fiă românĭ, şi vĕḍĕndŭ că despre actulŭ alegerii Românii de pe sate nu au fostŭ încunosciinţaţĭ, în 14 s'au consultatŭ asupra celorŭ de întreprinsŭ şi au decisŭ ca sĕ trimétă espreşĭ prin comunele învecinate cu încunosciinţare şi provocare, ca Românii alegĕtorĭ pe ḍiua viitóre (15) sĕ se presenteze în Diciosântămărtinŭ, pentru a participa la actulŭ alegerii. Cu speduirea hârtiilorŭ însciinţătóre a fostŭ încredinţatŭ preşedintele clubului naţionalŭ de acolo. Nu sciu ce s'a făcutŭ, dér destulŭ că espresii umblau după améḍa ḍilei de 15 prin comunele vecine întrebândŭ de popa românescŭ. Intre candidaţii românĭ a fostŭ înscrisŭ unŭ băiatŭ tênĕrŭ, alŭ cărui tată, după cum se vorbesce, e membru în comitetulŭ comitatensŭ, ca „virilistŭ“, ér îndreptăţiţii Românĭ de alegere au fostŭ estraşĭ nu din conscripţia din 1886 precum au făcutŭ Maghiarii, ci din cea din anulŭ curentŭ. Destulŭ că joculŭ a fostŭ la locŭ şi Românii nostri ér au fostŭ duşĭ pre ghiaţă, resultatulŭ se scie Am înţelesŭ că s'a făcutŭ protestŭ. Ce a fostŭ amŭ vĕḍutŭ, ce va fi va vedé cine va trăi. — Unŭ alegĕtorŭ românŭ.«

—x—

*Ministrulŭ comunicaţiunei* a datŭ contelui Iónŭ Nemes concesiune pe unŭ anŭ d'a pregăti lucrările pentru construirea unei căi ferate, care sĕ ducă dela cantonulŭ Nr. 286 alŭ liniei Teuşiu-Predealŭ pe la Braşovŭ până la Satulungulŭ Săcelelorŭ şi dela Braşovŭ până la gara de acolo; mai departe pentru construirea unei căi ferate vicinale, care sĕ rămurescă dela Cârstianŭ a căii ferate proiectate Vulcanŭ-Zĕrnescĭ-Braşovŭ şi se ducă la minele de cărbunĭ ale Vulcanului.

—x—

In ḍilele de 20, 21, 22 şi 24 Ianuariu n. representanţa comunală a *Braşovului* a desbătutŭ şi a stabilitŭ bugetulŭ oraşului pe 1887. Suma tuturorŭ veniturilorŭ oraşului, ordinare şi estraordinare, s'a stabilitŭ de representanţă cu 444,464 fl. 14 cr. Cheltuelile oraşului s'au stabilitŭ totŭ cu aceeaşĭ sumă. Fiindŭ că [veniturile s'au preliminatŭ în sumă mai mare de cum potŭ fi în realitate, deficitulŭ este de 36,388 fl. 84 cr., care se va acoperi printr'unŭ adausŭ comunalŭ de 20%. Până când însĕ totŭ adausurĭ la dare? Mare parte din poporaţiunea Braşovului a ajunsŭ într'o stare de nu'şĭ mai póte plăti nicĭ darea fără adausurĭ. E tristŭ lucru, că se facŭ adausurĭ la dare tocmai acum, când din causa închiderii graniţelorŭ nu mai suntŭ mai de locŭ afacerĭ.

—x—

*Ministrulŭ de agricultură, industriă şi comerţŭ* a ordonatŭ noua alegere a camerei de comerţŭ şi industriă din Braşovŭ, deórece mandatulŭ actualului colegiu alŭ camerei a espiratŭ din Iuniu anulŭ trecutŭ.

—x—

In piéţa principală din *Aradŭ* zidesce erariulŭ unŭ edificiu pentru oficiele administraţiunei financiare. In ḍilele trecute veni unŭ ţĕranŭ mucalitŭ din împrejurime în oraşŭ şi privea edificiulŭ. Ţĕranulŭ întrebă pe unŭ domnŭ I. St., care trecea pe acolo, că în ce scopŭ se construesce acelŭ edificiu. St., care tocmai era în tóne bune, voi sĕ facă o glumă cu ţĕranulŭ şi de aceea îi spuse, că acolo se zidesce o casă de nebunĭ pentru ţĕranĭ. »Mĭ-am cugetatŭ eu îndată că aşa trebue sĕ fiă“, rĕspunse ţĕranulŭ, »căcĭ pentru domnii nebunĭ casa ar fi multŭ pré mică“.

—x—

Afară de împrejurărĭ neprevĕḍute, ḍice „Epoca«, d. *D. Sturdza* şi ceilalţĭ delegaţĭ românĭ pentru convenţiunea de comerciu cu Austro-Ungaria vorŭ pleca la *Viena* Sâmbăta viitóre.

—x—

*Reuniunea de cântărĭ bisericescĭ rom. cat. din locŭ* va da Mercurĭ în 2 Februariu n., în sala hotelului Nr. 1, sub conducerea d-lui Iul. Iaschik, o *serată închisă* cu danţŭ şi împreunată cu cântece şi musică, în favórea harmoniului procuratŭ pentru probele de cântărĭ, dér neplătitŭ încă. Inceputulŭ la 8 óre séra. Intrarea 70 cr. de persónă şi biletele se potŭ cumpăra la M. şi H Laszlo, Lerchenfeld, Malcher, Kovasznai şi Keresztesi, Simay şi séra la casă. Programulŭ: »Alpenlied“, „Magyar indulo«, „Vidamasag keringo‘, »Serenada‘, »Polonaise», »O du himmelblauer See«, “Der Iäger“, ‚Alt Solo“, »Olasz utikepek“, „Aria«, „Magyar nepdalegyveleg«, «Semiramis“.

—x—

Locuitorii din *Petrisatŭ*, convertiţĭ dela religiunea ev. conf. augsb. la cea catolică din causa neînţelegerilorŭ cu preotulŭ, suntŭ în numĕrŭ de 13 ér nu de 750 cum ḍice o fóiă ungurescă.

—x—

In anulŭ 1886 au fostŭ tractaţĭ în spitalulŭ civilŭ din *Braşovŭ* 682 bolnavĭ. Numĕrulŭ celŭ mai micŭ alŭ bolnavilorŭ a fostŭ pe ḍi 24, celŭ mai mare 68. Au muritŭ dintre bolnavĭ 80. Dintre bóle sifilisulŭ ocupă loculŭ ântâiu, vine apoi pojarulŭ, tuberculosa, difteritaşi altele.

—x—

*Convorbirĭ pedagogice*, Nr. 1 dela 1 Ianuariu 1887 cuprinde: Elia Popŭ (cu portretŭ foto-litograficŭ şi facsimilŭ de subscriere). Scóla şi familia. De ce fugŭ copii de scólă? Invenţiunea scrierei. Demetriu Cichindealŭ (cu portretŭ zincograficŭ). Anecdote. Cronica contimporană. Revista pedagogică din ḍiare. Curierŭ bibliograficŭ. Mosaicŭ. Locŭ de informaţiunĭ. Ghicitură. Telefonulŭ redacţiei. Revista apare în Panciova în proprietatea lui P. Stoica şi sub redacţiunea lui I. Popŭ Reteganulŭ. Abonamentulŭ 3 fl. pe anŭ.

## Solidaritatea Românilorŭ din cerculŭ Mociului.

*Din Câmpiă*, Ianuariu 1887.

In unulŭ din numerii trecuţĭ ai acestui preţuitŭ ḍiarŭ am vorbitŭ despre prigonirile pornite din principiu „patrioticŭ“ modernŭ ungurescŭ contra domnului Gavrilŭ Gorganŭ, fostulŭ notarŭ românŭ din cerculŭ Mociului. In urma acestorŭ rafinate prigonirĭ, Românulŭ sirguinciosŭ a trebuitŭ sĕ-şĭ dea dimisiunea, lăsândŭ sĕ urmeze, în loculŭ lui, alegerea altui notarŭ, ceea ce s'a şi sĕvîrşitŭ în ḍiua de 4 Ianuariu n. 1887. Despre decursulŭ şi reuşita acestei alegerĭ voiescŭ, conformŭ promisiunei mele din trecutŭ, sĕ Vĕ raportezŭ cu ocasiunea acésta.

E unŭ faptŭ înbucurătorŭ pentru orĭ care Românŭ, când, în aceste timpurĭ de grea cercare pentru noi, póte sĕ constate redeşteptarea consciinţei naţionale în poporulŭ nostru. Eu încă am fostŭ viu mişcatŭ de o asemenea bucuriă, când am putută sĕ constatŭ cu ocasiunea alegerei de mai susŭ o solidaritate destulŭ de puternică între Românii noştri de aicĭ. Ajunge a spune, că Românii au fostŭ solidarĭ, pentru ca sĕ se sciă resultatulŭ alegerei; căcĭ deşi în puterea dreptului electoralŭ, aşa precum este elŭ alcătuitŭ astăḍĭ în Ungaria, influinţa Românilorŭ este restrînsă mai numai asupra unorŭ funcţiunĭ neînsemnate, între carĭ amŭ puté ḍice, că funcţiunea de notarŭ cercualŭ, este de prima ordine, dér, considerândŭ absoluta maioritate a locuitorilorŭ românĭ şi presupunêndŭ între ei esistenţa unei asemenea solidarităţĭ, amŭ puté celŭ puţinŭ aceste funcţiunĭ sĕ le vedemŭ ocupate mai pretutindenea cu Românĭ. Şi nu este neînsĕmnată lucrulŭ acesta, căcĭ sciutŭ este, că dintre toţĭ funcţionarii statului, notarii suntŭ; aceia, carĭ stau în atingere mai apropiată şi mai desă cu poporulŭ, de aceea este o condiţiune *sine qua non* ca aceştia sĕ posédă limba poporului, ceea ce dintre funcţionarii neromânĭ nu vei afla mai de locŭ, séu fórte rarĭ.

Din aceste consideraţiunĭ mai virtosŭ, póte sĕ se bucure poporulŭ românŭ din cerculŭ notarialŭ alŭ Mociului, căcĭ i-a succesŭ a-şĭ alege notarŭ érăşĭ unŭ Românŭ în persóna d-lui Ioanŭ Chiraiu, fiiulŭ preotului românŭ gr. or. din Soporŭ. D-lŭ Chiraiu, funcţionatŭ mai mulţĭ anĭ ca subpretorŭ în Ormenişulŭ de Câmpiă, în care timpŭ a manifestatŭ în îngusta sa sferă de activitate o purtare fórte corectă şi conscienţiósă în oficiulŭ sĕu, ér în ce atinge tractarea cu poporulŭ a păḍitŭ sânta dreptate. Unŭ evenimentŭ politicŭ însĕ, întêmplatŭ în anulŭ 1884, l'a făcutŭ pe d-nulŭ Chiraiu sĕ-şĭ pérdă oficiulŭ sĕu.

Era adecă vorba de alegerea de vicespanŭ alŭ comitatului Cojocnei. Candidaţĭ erau în prima liniă doi: d-nii Gyarmathy şi Jozsika. Dela Gyarmathy Românii

---

## FOILETONU.

### Notiţe istorice şi etnografice despre Bulgaria.

(Urmare.)

Pe timpulŭ marei emigraţiunĭ a popórĕlorŭ a fostŭ şi Serdica ajunsă de sórtea cea tristă a celorŭ mai multe cetăţĭ tracice. Atilla, regele Hunilorŭ, o prădă, şi abia în evulŭ mediu se reculege sub numele sĕu străformatŭ de Slavĭ în *Sredec*. La anulŭ 809 după Christosŭ se iviră Bulgarii în *ţinutulŭ Iscrilorŭ* în imperiulŭ romanŭ de ostŭ şi ocupară oraşulŭ Serdica după o resistenţă îndelungată şi înverşunată. De atuncĭ încóce ea jucă o rolă mare sub domnitorii bulgarĭ. Din timpŭ în timpŭ ea a fostŭ pe lângă *Preslava* şi *Târnova* a treia reşedinţă a lorŭ. După multe peripeţii în decursulŭ timpurilorŭ, Turcii cuceriră Sofia deja în anulŭ 1382 sub *Balen-bey*.

Slabele încercărĭ, ce puterile creştine europene le făcură, ca sĕ smulgă Sofia din puterea Semilunei, nu isbutiră de locŭ. Gloriosulŭ beliduce ungurescŭ *Iónŭ de Uniade* încă a eliberatŭ Sofia numai pentru scurtŭ timpŭ de Turcĭ.

Multŭ timpŭ a fostŭ Sofia o capitală de districtŭ a vilaetului turcescŭ dunărênŭ (*Tuna-Vilajet*). Invingerile Ruşilorŭ şi ale Românilorŭ făcură în anulŭ 1877 capĕtŭ domniei Turcilorŭ, şi după unŭ timpŭ îndelungatŭ, ea deveni din nou capitală a Bulgariei. Principelui Alexandru îi datoresce Sofia multe înfrumseţărĭ, şi sub domnia lui, sĕvĕrşindu-se clădirea marilorŭ liniĭ de căi ferate, arŭ fi câştigatŭ de bună sémă în modŭ însemnatŭ.

Ca monumentŭ durătorŭ alŭ domniei lui Alecsandru va rĕmâné şi palatulŭ celŭ nou ziditŭ în stilŭ modernŭ cu multŭ gustŭ, care a costatŭ trei milióne. După cum se scie, representanţa ţĕrei a voitŭ sĕ întórcă principelui abdicatŭ spesele zidirii palatului, ceea ce elŭ însĕ a refusatŭ cu marinimiă.

In locŭ de hanurile vechĭ turcescĭ Sofia are acuma şi ospĕtării séu otelurĭ moderne. Numĕróse turnurĭ de bisericĭ şi minarete de moşee dau oraşului unŭ aspectŭ imposantŭ.

Posiţiunea ei în şesulŭ celŭ întinsŭ, fórte roditorŭ şi acoperitŭ cu culturĭ înflorităre, precum şi şirulŭ de munţĭ imposanţĭ în nordŭ formézâ o panoramă încântătóre. Locuitorii Sofiei suntŭ cu deosebire mândri de *Vitoşulŭ* lorŭ (unŭ munte), care se întinde tare înainte şi este înaltŭ de 2000 de metri. Intr'una din numĕrósele văgăune de munţĭ este situată, ascunsă în linişte la o înălţime absolută de 1040 de metri mânăstirea *Dragalevei*, care, cu minunatele sale dumbrăvĭ de fagŭ, în ḍile de Dumunecă şi de sĕrbătóre, este unŭ locŭ de peregrinagiu fórte plăcutŭ pentru locuitorii Sofiei. Unŭ altŭ locŭ fórte plăcutŭ pentru escursiunĭ de véră este satulŭ bulgărescŭ *Boiana*, care este fórte bogatŭ de apă şi odinióră a fostŭ întăritŭ. Isvórĕle şi băile aflătóre în întinsa împrejurime suntŭ de asemenea fórte căutate.

Décă Bulgaria va avé norocŭ sĕ ajungă, sub guvernulŭ unui principe ca *Alexandru de Battenberg*, la odihnă durabilă şi sĕ-şĭ pótă desvolta totŭ mai multŭ bogatele ei resurse sub ocrotirea instituţiunilorŭ liberale, atuncĭ şi Sofia*) încă va puté sĕ se aştepte la unŭ viitorŭ fericitŭ.

Târnova, vechea capitală a *Ţarilorŭ bulgarĭ*, — unde acum îşĭ ţine representanţa poporului bulgarŭ numită *„Sobranje“* întrunirile sale în cause importante ale statului, *Sobranja*, ale cărei hotărîrĭ cu tóte protestele Ruşilorŭ totuşĭ vorŭ fi de mare importanţă pentru desvoltarea politică viitóre a ţĕrei — este situată lângă riulŭ Iantra într'o regiune de totŭ romantică, şi aprópe în centrulŭ ţĕrei. Tóte părţile oraşului privite dela unŭ punctŭ, nu este cu putinţă a le cuprinde într'unŭ tablou, deórece elŭ se întinde peste mai multe coline, şi uliţe priporóse se întindŭ până la vêrfurile délurilorŭ.

**(Va urma)**

*) Autorulŭ acestorŭ articulĭ, destulŭ de interesanţĭ, făcea cu multŭ mai bine şi ridica valórea lorŭ fórte tare, décă pe lângă episodele din trecutulŭ oraşului Sofia, ne amintea şi pe acela, care ne arată, din ce incidentulŭ îşĭ are ḍisulŭ oraşŭ numele »*Sofia*«. Observarea *traducĕtorului.*

n'aveau sĕ aştepte nimicŭ, de aceea ei au datŭ mâna mai virtosŭ cu aristocraţia şi astfelŭ, sub conducerea d-lui Ludovicŭ Simonŭ, s'au grupatŭ pe lângă partida d-lui Jozsika, cu care au pactatŭ pe lângă nisce condiţiunĭ pentru Românĭ mai avantagióse.

Atitudinea Românilorŭ a fostŭ corectă, căcĭ d. Simonŭ cunoscea fóte bine situaţiunea, şi evenimentele ulteriórе au arătatŭ că d-sa nu s'a înşelatŭ. Dér lipsa de solidaritate a unora şi indiferentismulŭ altora din ai noştri e făcutŭ sĕ reésă partida contrariă, ér Românii cu Jozsika au cădutŭ cu o minoritate de voturĭ fórte neînsemnata. Prin acésta Românii au gătatŭ cu binele, d-lŭ Chiraiu vedĭ-bine încă a trebuitŭ sĕ'şĭ părăséscă postulŭ sĕu, pentru ca sĕ îlŭ ocupe unŭ Ungurŭ, căcĭ patru Românĭ ocuparea de posturĭ a devenitŭ în acelŭ comitatŭ aprópe imposibilă.

Le-am amintitŭ acestea pe scurtŭ, dér ar fi fóite de doritŭ, ca Românii din Câmpiă sĕ se înveţe a cunósce, carĭ suntŭ fructele solidarităţiĭ naţionale şi ce însemnéză când e vorba de a impune străinilorŭ prin partida românéscă. Scuse în asemenea casurĭ nu se dau fiăcare este datorŭ a se jertfi pe sine pentru a lua parte la alegerile municipale şi a-şĭ elupta dreptulŭ ce i se cuvine. Când e vorba de a constitui o partidă românéscă, datorŭ este fiăcare a se alătura la maioritate şi a se lăpĕda de interesele sale private, căcĭ numai pe calea acésta vorŭ puté Românii din Câmpiă spera înbunĕtăţirea sorţii lorŭ. Esemplulŭ ce l'au datŭ cu ocasiunea acésta Românii din cerculŭ notarialŭ alŭ Mociului în micŭ, sperămŭ că-lŭ vorŭ urma pe viitorŭ toţĭ Românii din Câmpiă în mare, ér dela noulŭ nostru notarŭ d-lŭ Chiraiu, ceremŭ şi sperămŭ, că sĕ va face vrednicŭ de încredere ce Românii şĭ-au pusŭ în dênsulŭ, căcĭ nu parţialitate este ceea ce ceremŭ, ci pădirea dreptăţii şi egalitate în tóte.

*Câmpeanulŭ.*

## Unŭ Românŭ în China.

*Peking*, 1 Decembre 1886.

Sub acestŭ titlu „Voinţa Naţională" din Bucurescĭ publică următórea corespondenţă interesantă:

Domnule directorŭ! Parcă vĕ vĕdŭ de aci mirarea d-vóstră când veţĭ primi scrisórea mea. — O scrisóre din Peking! dela cine?!

Ei da, o scrisóre din China, şi încă dela cine? dela unŭ Românŭ! Dér vĕ veţĭ întreba póte cum se face că eu, Petre Cernea, Românŭ neaoşŭ născutŭ în Galaţĭ, din părinţĭ românĭ, am ajunsŭ sĕ îmĭ câştigŭ pânea tocmaĭ în capitala imperiului de Mijlocŭ? Ale lumeĭ valurĭ! Inainte de a vĕ povesti cum am ajunsŭ aci şi ce facŭ, sĕ'mĭ daţĭ voe sĕ combatŭ opinia greşită pe care o au mulţĭ, că Românii nu emigréză şi că le e témă sĕ se aventureze în ţĕrĭ streine. Eu credŭ din potrivă, că Românii suntŭ poporŭ eminamente călĕtorŭ şi aventurosŭ, începĕndŭ dela opincă şi până la Vlădică. Pentru o lume, ţĕranulŭ francesŭ, belgianŭ séu chinesŭ nu şĭ-ar părăsi căminulŭ; nu'şĭ părăsescŭ patria, în aceste ţĕrĭ, decâtŭ uvrierii. La noi ţĕranii emigrează în Serbia, în Bulgaria, ţĕranii românĭ din Ardealŭ emigréză cu sutele în Bosnia şi Herzegovina; cei din Basarabia se aventurează în Cherson, în Crimea şi până în Caucasŭ, unde formează unŭ centru de vr'o dece comune curatŭ românescĭ. Nu vĕ mai vorbescŭ de oamenii cu dare de mână din clasele mai înalte, carĭ călĕtorescŭ în fiecare anŭ în strĕinătate şi din carĭ mulţĭ, fórte mulţĭ, se stabilescŭ în modŭ definitivŭ în Paris, în Dresda, séu în Geneva. Aceştia însĕ emigrează de uritŭ şi pentru că au banĭ.

Suntŭ mulţĭ însĕ din cei săracĭ, carĭ emigréză pentru a'şĭ căuta o sórtă mai bună şi în speranţa de a ajunge iute sĕ facă avere. N'aveţĭ idee câţĭ Românĭ de la noĭ, din Ardealŭ, din Basarabia séu din Macedonia suntŭ stabiliţĭ prin Egyptŭ, Statele-Unite, India, séu China.

Sĕ vĕ citezŭ câte-va cifre şi câteva nume: In Cair şi Alexandria suntŭ peste 300 de comercianţĭ românĭ dela noi, din carĭ mulţĭ cu avere, în Magdala (Abyssinia) suntŭ 13 comercianţĭ românĭ. De altminterĭ se spune că Theodoros, fostulŭ rege alŭ Abyssiniei, a fostŭ Românŭ, aşa încâtŭ nu e de mirare dacă se găsescŭ compatrioţĭ da ai noştri cari sĕ umble pe urmele luĭ. Trei ingınerĭ din cei carĭ suntŭ întrebuinţaţi la canalulŭ Panamei suntŭ Românĭ, unulŭ din eĭ, décă nu mĕ înşelŭ, este născutŭ în Craiova. In Iava (insulele Malacie) avemŭ unŭ doctorŭ românŭ, pe d. Harionŭ Mitrea; în armata englesă din Indii, se află doi oficerı românĭ, unulŭ în Celcula şi celalaltŭ în Madras. In New-York se află mulţĭ Românĭ, cunósceţĭ pe unulŭ din ei, d. Miron Velescu, unŭ vĕrŭ alŭ meu, care trimite de acolo interesante corespondenţe „Românului." Tóte aceste le sciţĭ, dér ceea-ce nu sciţĭ e, că unulŭ din cei cincĭ amiralĭ ai flotei chinese Li-Hu-Tchang, e Românŭ de origine născutŭ în Sulina, şi că adevĕratulŭ sĕu nume e Vasile Alexescu.

Ex. Sa s'a îmbarcatŭ la vêrsta de 13 anĭ pe unŭ vasŭ englesŭ ca *mousse*; a cititŭ şi a învĕţatu singurŭ şi încetulŭ cu încetulŭ prin activitatea şi inteligenţa sa s'a ridicatŭ la rangulŭ de căpitanŭ de vaporŭ, apoi a întratŭ în marina comercială chinesă şi pe urmă în marina de rĕsboiu percurgêndŭ cu repediciune gradele de căpitanŭ de fregată, de corabie, de contra-amiralŭ şi de vice-amiralŭ. Astădĭ Li-Hu-Tchang, care nu e în vêrstă decâtŭ de 65 de anĭ, este mare amiralŭ, are influenţĭ la curte, e însuratŭ cu o Chinesă, nepótă a principelui Fu-Lao, preceptorulŭ împĕratului, şi posedă o avere care se póte evalua la celŭ puţinŭ trei sute de mii de fundĭ sterlingĭ. Ex. Sale dctorescŭ o recunoscinţă fără marginĭ, căcĭ numai graţie ei am ajunsŭ astădĭ dintr'unŭ necunoscutŭ funcţionarŭ alŭ companiei de vapoare englese Hon Kong-Mail, proprietarŭ alŭ unei din cele mai însemnate firme din Peking *„Cernea, Tiho et C-nie,"* care se ocupă esclusivŭ cu comerciulŭ de opium.

Eu am părăsitŭ România în 1872, acum cincĭ-spredece anĭ; în acelŭ anŭ eramŭ perceptorŭ în Focşanĭ. Intr'o sérá veni la mine unŭ deputatŭ conservatorŭ — pe care nu voiu sĕ-lŭ numescŭ — şi îmĭ cerù sĕ-i împrumutŭ două miĭ de francĭ. Refusai. A doua di deputatulŭ avù o convorbire cu prefectulŭ şi preste trei dile fusei destituitŭ în urma unui schimbŭ de depeşĭ între prefectŭ şi ministrulŭ de finanţe, ad-interim d. Alex. Lahovary, căruia nu sciu cum sĕ-i mulţumescŭ pentru acestŭ mare serviciu ce mĭ-a făcutŭ, căcĭ décă nu eram destituitŭ, nu întramŭ în casa de comerţŭ Antonopol din Galaţĭ şi décă nu întram la casa Antonopolŭ nu treceamŭ la compania italiană Rubattino, de aci la Honckong Mail, apoi la atelierile companiei din Canton şi în fine la Peking, unde deschisei cu economiele mele o prăvăliă de opium, care graţiă protecţiunei ce mĭ-a acordatŭ E. Sa a ajunsŭ sĕ prospereze şi sĕ facă afacerĭ de mai multe milióne pe anŭ. In 1872 eram sĕracŭ ca unŭ racŭ; astădĭ posedŭ trei case în Pekingo moşie de cincĭ mii de pogóne în apropiere de oraşŭ şi banĭ albĭ pentru dile negre la banca *Stout Ale & C-nie* din Melbourne.

Sperŭ cu timpulŭ sĕ mĕ întorcŭ în ţĕră şi sĕ-i fiu de óre-care utilitate, graţiă averei şi cunoscinţelorŭ ce am dobânditŭ, în ale comerciului şi ale politicei. Graţiă legăturilorŭ mele cu E. Sa am ajunsŭ sĕ cunoscŭ de aprópe politica chinesă şi tactica ambelorŭ partide care îşĭ disputŭ dominaţiunea Chinei.

Inainte de a mĕ întórce în ţĕră, voiu căuta din când în când sĕ vĕ adresezŭ câte o corespondenţă asupra vieţei literare, sciinţifice, sociale şi politice a împĕrăţiei de Mijlocŭ.

Trimeteţĭ vĕ rogŭ două esemplare din »Voinţa Naţională« regulatŭ, unulŭ pe adresa mea şi celalaltŭ pe adresa E. Sale. Alŭ d-vóstră compatriotŭ, *P. Cernea.*

## Convocare.

*„Hunedóra"*, însoţire de anticipaţiune şi creditŭ în Deva, conformŭ §§-lorŭ 23 şi 24 din Statutele sale, îşĭ va ţine adunarea generală ordinară la 31 Ianuarie (12 Februarie) 9 óre a. m. în localulŭ însoţirii.

La ordinea dilei vorŭ fi următórele obiecte:

1. Alegerea unui preşedinte şi a unui vice-preşedinte, precum doi scrutinătorĭ şi doi secretarĭ.
2. Raportulŭ directorelui referitorŭ la activitatea consiliului administrativŭ de pe anulŭ trecutŭ 1886.
3. Raportulŭ cassariului despre starea cassei însoţirii şi raportulŭ comissiunii de supraveghere; aşternerea bilanţului şi arĕtarea câştigului curatŭ.
4. Statorirea bugetului pe anulŭ 1887.
5. Statorirea remuneraţiunii funcţionarilorŭ
6. Alegerea comissiunii de supraveghiere.
7. Alegerea cassariului şi a unui membru în consiliulŭ administrativŭ, pe restulŭ periodului de 3 anĭ.
8. Decidere asupra profitului curatŭ.

Dreptŭ aceea, toţĭ membrii participanţĭ suntŭ învitaţĭ a participa la adunare, în persónă séu prin unŭ plenipotenţiatŭ, care asemenea are sĕ fiă membru alŭ însoţirii (§. 26); nimenĭ însĕ nu va puté avea mai multŭ de 20 voturĭ (§. 10). Concluse obligatóre (§. 25) se vorŭ puté lua numai fiindŭ de faţă celŭ puţinŭ preste jumĕtate din voturile totale.

In lipsa acestui numĕrŭ se va ţiné altă adunare în 10/22 Februarie 1887 în care se vorŭ lua concluse valide şi numai cu voturile presente.

Din şedinţa consiliului administrativŭ alŭ însoţirii de anticipaţiune şi creditŭ *„Hunedóra"* ţinută în Deva la 31 Decemvre 1886 (12 Ianuarie 1887).

*Dr. Petco Lazarŭ*, directorŭ. *Alexandru Czura*, secretarŭ.

## Mulţămită publică.

*Teuşŭ*, 19 Ianuariu 1887.

In 9 c. n. cetăţenii românĭ ai opidului Teuşiu au arangiatŭ o petrecere socială, impreunată cu producţiune literară, în folosulŭ scólei de fete din locŭ. Acéstă petrecere, ca şi altele de până aci, — considerândŭ greutăţile timpului în care trăimŭ — a fostŭ bine sprijinită. Producţiunea literară încă a succesŭ destulŭ de bine, aşa încâtŭ a storsŭ admiraţiunea publicului; copile de 11—12 anĭ şĭ-au jucatŭ rolele cu acurateţă, presenţă de spiritŭ şi tactŭ. Totulŭ a decursŭ în ordine esemplară.

Celŭ mai mare meritŭ la reuşita acestei producţiunĭ îlŭ are d-ra Marióra Turtureanu, învĕţătórea din locŭ, care prin vorbirea sa de deschidere şi prin conducerea sirguinciósă a întregei producţiunĭ nu numai a secceratŭ numĕróse aplause din partea conlocuitorilorŭ Teuşenĭ şi a publicului asistentŭ, ci şĭ-a asiguratŭ totodată din partea acestora o deosebită stimă şi consideraţiă.

Nu mai puţinŭ îmbucurătorŭ fù şi resultatulŭ materialŭ: Cu ocasiunea petrecerei a incursŭ suma de 69 fl 40 cr., ér supra-solvirĭ amŭ primitŭ cu acéstă ocasiune dela domnii: Ionŭ Rusanŭ, proprietarŭ mare în Mesentea 1 fl. 40 cr.; Molnar Iosef, notarŭ comunalŭ 1 fl.; Gergelyfy Antal, comerciante 40 cr.; Leopold Fried, proprietarŭ 40 cr.; Salamon Levi, proprietarŭ 40 cr.; Albu Sandor oberausier 40 cr.; Müller Mihály, sergentŭ şi comandantŭ alŭ postului de gendarmeriă 40 cr.; toţĭ din Teuşŭ. Apoi: Eliu Dumitrénu, subnotarŭ în Totoiu 40 cr. şi Kis Elek, învĕţătorŭ de statŭ în locŭ 40 cr. — Suma 5 fl. 20 cr.

Oferte marinimóse ni s'au trimisŭ dela d-nii: Szasz Iosef, pretore supremŭ alŭ cercului Aiudŭ 1 fl.; Dr. Boér Ienö, medicŭ la calea fierată în locŭ 1 fl. 20 cr.; Stafkovites Iacsint, apotecarŭ în locŭ 1 fl. 20 cr.; Andreiu Ludovicŭ, notarŭ cercualŭ în Totoiu 1 fl.; Salamon Simonŭ, proprietarŭ în locŭ 1 fl.; Aronŭ Betecuiu, notarŭ cerc. în Benicŭ 1 fl.: Ionŭ Sava, propr. şi primarŭ în Cetea 1 fl.; Mihaelŭ Clein, proprietarŭ în locŭ 2 fl.; Gavrilă Romanŭ, proprietarŭ în locŭ 1 fl.; Csató Ferencz, plebanŭ rom. cath. în locŭ 1 fl.; Walter Karoly, restaurantŭ la gara Teuşŭ 1 fl.; Ioanŭ Teuşanŭ, proprietarŭ în locŭ 1 fl. 20 cr.; Iacobŭ Popŭ l. Gavrilă, propriet. în locŭ 1 fl. şi D-nişóra Oleser Eugenia, învĕţătóre rom. cath. în locŭ 1 fl. 60 cr. Suma 16 fl. 20 cr.

Suma venitelorŭ totale face 90 fl. 80 cr. v. a., din carĭ susträgêndu-se spessele de 38 fl. 85 cr., rĕmâne venitŭ curatŭ 51 fl. 95 cr. v. a. Acéstă sumă s'a şi predatŭ cassarului scólei de fete din locŭ, d-lui Stefanŭ Bretoiu.

Pentru acéstă sprijinire binefăcĕtóre credemŭ de a nóstră datorinţă a aduce mulţămită şi pe acéstă cale tuturorŭ p. t. domnĭ şi dómne, carĭ ne-au onoratŭ cu presenţa la acéstă întreprindere, precum şi tuturorŭ mărinimoşilorŭ contribuenţĭ!

Din însărcinarea comitetului arangiatorŭ:

*Stefanŭ Crişanŭ*, învĕţătorŭ românŭ şi propietarŭ.

## Ultime sciri.

*Sofia*, 25 Ianuariu. — D. Kalcief este aşteptatŭ aci pe Miercurĭ. *Sobrania este convocată pentru începutulŭ lunei Februariu st. v.*

*Sofia*, 25 Ianuarie. — Regenţa a datŭ ca instrucţii delegaţilorŭ bulgarĭ, carĭ se ducŭ la Constantinopolŭ, sĕ se pună în relaţii cu d. Nelidoff, ambasadorulŭ Rusiei şi sĕ'i dea garanţia, că orĭ ce candidatŭ seriosŭ la tronulŭ princiarŭ, care va fi propusŭ de Rusia, va fi alesŭ de Sobrania actuală.

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 27 Ianuariu. — Contrarŭ scirei lui „Pester Lloyd", că consiliarulŭ de legaţiune Heugelmüller va fi numitŭ ambasadorŭ austro-ungarŭ în Bucurescĭ, anunţă aceeaşĭ fóiă, că în privinţa acésta încă nu s'a decisŭ nimicŭ.

RAAB, 27 Ianuariu. Ministrulŭ Baross a fostŭ alesŭ erĭ deputatŭ cu 766 voturĭ.

BUCURESCĬ, 27 Ianuariu. — Intre ministrulŭ de esterne Ferechide şi între deputatulŭ Fleva a fostŭ unŭ duelŭ cu pistolulŭ. Deputatulŭ Fleva a fostŭ uşorŭ atinsŭ de glonţŭ.

—0—

In ora ultimă, înainte de încheiarea foii, biuroulŭ de corespondenţă din Pesta ne mai împărtăşesce următórea „mare noutate:"

PESTA, 27 Ianuariu. — Camera deputaţilorŭ a primitŭ adĭ bugetulŭ statului pe anulŭ 1887 cu 262 contra 144 voturĭ ca basă a desbaterei speciale.

Bucuraţi-vĕ contribuabililorŭ!

## DIVERSE.

**Societate de ceaiu istorică.**— Se scrie din Boston: In 30 Decembre 1886 s'au împlinitŭ 114 anĭ de când s'au strecuratŭ în întunereculŭ nopţii spre portulŭ Bostonului 17 bărbaţĭ travestiţĭ ca indienĭ mohavcĭ, acolo ocupară cele trei corăbii ost-indice, ce se aflau în schelă, năvălindŭ asupra matrosilorŭ şi aruncândŭ 342 lădĭ cu ceaiu în apă. Acestŭ actŭ revoluţionarŭ fù sunetulŭ clopotului de înmormêntare a stăpânireĭ englese în Statele-Unite. Memoria dileĭ îndrăsneţeĭ întreprinderĭ a celorŭ 17 bărbaţĭ s'a păstratŭ la faţa locului în aşa numita „Societate de ceaiŭ bostoniană." (»Boston Tea Party«). Două marĭ meetingurĭ s'au ţinutŭ în templulŭ Tremont şi în hala Fauneuil, măreţe tablourĭ înscenate şi tablourĭ vieţuitóre înprospătară amintirea nimicireĭ ceaiuluĭ. Incheiată fù serbarea printr'unŭ ceaiu monstruosŭ datŭ de damele cele mai dintâiu ale oraşuluĭ în costumulŭ din 1773 şi servitŭ de tinerĭ Mohavcĭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

**Cursulŭ la bursa de Viena**

din 26 Ianuariu st. n. 1887

| | |
|---|---|
| Rentă de aurŭ 5% | 99 40 |
| Rentă de hârtiă 5% | 89 — |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 149.50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 95.25 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | 126 — |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 116 — |
| Bonurĭ rurale ungare | 103.80 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 1C3.75 |
| Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ | 103 50 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 103 50 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 103 50 |
| Bonurĭ croato-slavone | 105.50 |
| Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | —.— |
| Imprumutulŭ cu premiu ung. | 118.— |
| Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului | 118.50 |
| Renta de hărtiă austriacă | 79.25 |
| Renta de arg. austr. | 88 70 |
| Renta de aurŭ austr. | 100 65 |
| Losurile din 1860 | 134.75 |
| Acțiunile băncei austro-ungare | 855 — |
| Act. băncei de creditŭ ung. | 280.25 |
| Act. băncei de creditŭ austr. | 282.60 |
| Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ | 5.97 |
| Napoleon-d'orĭ | 10.06 |
| Mărcĭ 100 împ. germ. | 62 25 |
| Londra 10 Livres sterlinge | 127.10 |

**Bursa de Bucuresci.**

Cota oficială dela 13 Ianuarie st. v. 1887.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română (5%) | 92½ | 93— |
| Renta rom. amort. (5%) | 93— | 94— |
| » convert. (6%) | 86¼ | 87— |
| Împr. oraș. Buc. (20 fr.) | 35— | 36— |
| Credit fonc. rural (7%) | 102— | 102½ |
| » „ „ (5%) | 85¼ | 85¾ |
| » » urban (7%) | 99— | 99½ |
| » » » (6%) | 91½ | 92¼ |
| » » » (5%) | 81¾ | 82½ |
| Banca națională a României 500 Lei | —— | —— |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | —— | —— |
| « » » Națională | —— | —— |
| Aurŭ contra bilete de bancă | 17.½ | 18.— |
| Bancnote austriace contra aurŭ | 2.01— | 2.03— |

**Cursulu pieței Brașovŭ**

din 27 Ianuariu st. n. 1887.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote romănescĭ | Cump. | 8.43 | Vênd. | 8.45 |
| Argint romănesc | » | 8.40 | » | 8.42 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 10.— | » | 10.05 |
| Lire turcescĭ | » | 11.30 | » | 11.33 |
| Imperialĭ | » | 10.30 | » | 10.33 |
| Galbenĭ | » | 5.96 | » | 5.98 |
| Scrisurile fonc. »Albina» | » | 101.— | » | 102.- - |
| Ruble Rusescĭ | » | 116.— | » | 117.— |
| Discontulŭ | » | 7—10% pe anŭ. | | |

# ABONAMENTE

la

## *„Gazeta Transilvaniei“*

se potŭ face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei lunĭ, mai ușorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se și posta ultimă.

### *Prețulŭ abonamentului este:*

**Pentru Austro-Ungaria:**

pe trei lunĭ . . . . . . . . 3 fl. —
„ șése lunĭ . . . . . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . . . . . 12 fl. —

**Pentru România și străinătate:**

pe trei lunĭ . . . . . . . . 10 francĭ
„ șése lunĭ . . . . . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . . . . . 40 „

**Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“**

# Tarifa anunțurilorŭ și inserțiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6
Pentru inserțiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

| | | |
|---|---|---|
| Pentru repețirĭ de | 3— 4, orĭ | 10% |
| „ „ „ | 5— 8 „ | 15% |
| „ „ „ | 9—11 „ | 20% |
| „ „ „ | 12—15 „ | 30% |
| „ „ „ | 16—20 „ | 40% |
| Dela 20 de repețirĭ în susŭ | | 50% |

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

## *Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!*

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și postaultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

# Mersulŭ trenurilorŭ

**Valabilŭ dela I Octomvre st. n. 1886.**

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

**Predealŭ-Budapesta**

| | Trenŭ de persóne | Tren accelerat | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|
| Bucuresci | — | — | — | 7.30 |
| Predealŭ ( | — | — | — | 1.14 |
| ( | — | — | — | — |
| Timișŭ | — | — | — | 1.45 |
| Brașovŭ ( | — | — | — | — |
| ( | 7.47 | — | 4.16 | 2.32 |
| Feldióra | 8.24 | — | 5.02 | — |
| Apatia | 8 51 | — | 5.43 | — |
| Agostonfalva | 9.14 | — | 6.15 | — |
| Homorodŭ | 9.51 | — | 7.06 | — |
| Hașfaleu | 11.03 | — | 8.52 | — |
| Sighișóra ( | 11.29 | — | 9.19 | — |
| ( | 11.26 | — | 9.31 | — |
| Elisabetopole | 12 00 | — | 10.16 | — |
| Mediașŭ | 12.29 | — | 10.57 | — |
| Copsa mică | 12.44 | — | 11.19 | — |
| Micăsasa | 1.05 | — | 11.31 11.52 | — |
| Blașiu | 1.34 | — | 12.31 | — |
| Crăciunelŭ | 1.46 | — | 12.48 | — |
| Teiușŭ | 2.09 | — | 1.22 | — |
| Aiudŭ | 2.39 | — | 2.18 | — |
| Vințulŭ de susŭ | 3.01 | — | 2.48 | — |
| Uióra | 3.08 | — | 2.56 | — |
| Cucerdea | 3.14 | — | 3 64 | — |
| Ghirisŭ | 3.53 | — | 4 51 | — |
| Apahida | 5.10 | — | 5.28 | — |
| Clușiu ( | 5.30 | — | 5 56 | — |
| ( | — | 6 03 | — | 8.00 |
| Nedeșdu | — | 6.21 | — | 8.36 |
| Ghirbĕu | — | — | — | 9.02 |
| Aghirișŭ | — | — | — | 9.32 |
| Stana | — | — | — | 10.11 |
| Huiedinŭ | — | 7.14 | -- | 10.51 |
| Ciucia | — | 7.43 | — | 12 16 |
| Bucia | — | — | — | 12.50 |
| Bratca | — | — | — | 1.21 |
| Rév | — | 8.22 | — | 2.02 |
| Mező-Telegd | — | 8.48 | — | 3.06 |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | — | 3.38 |
| Várad-Velințe | — | — | — | 3.54 |
| Oradia-mare ( | — | 9.13 | — | 4.05 |
| ( | — | 9.18 | 10.55 | 4.50 |
| P. Ladány | — | 10.38 | 1.23 | 7.23 |
| Szolnok | — | 12.20 | 3.24 | — |
| Buda-pesta | — | 2.15 | 10.05 | — |
| Viena ( | — | — | 2.15 | — |
| ( | — | 8.00 | 6.05 | — |

**Budapesta—Predealŭ**

| | Trenŭ de pers. | Tren accelerat | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|---|
| Viena | 11.10 | — | — | — | -- |
| Budapesta | 7.40 | 2.— | 3.10 | 6.20 | 8.00 |
| Szolnok | 11.05 | 3.58 | 7.38 | 9.34 | 11.40 |
| P. Ladány | 2 02 | 5.28 | 5 40 | 11.26 | 2.31 |
| Oradea mare | 4.12 | 6.58 | 9.14 | 1.38 | — |
| Várad-Velencze | — | — | 9.24 | 2.06 | . |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | 9.41 | 2 17 | — |
| Mezö-Telegd | — | 7.33 | 10.19 | 2.40 | — |
| Rév | -- | 8.04 | 11.38 | 3.24 | — |
| Bratca | — | — | 12.18 | 3.47 | — |
| Bucia | — | — | 12.54 | 4.07 | — |
| Ciucia | — | 8.58 | 1.57 | 4.33 | — |
| Huiedin | — | 9.28 | 3.11 | 5.15 | — |
| Stana | — | — | 3.40 | 5.34 | — |
| Aghiriș | — | — | 4.15 | 5.55 | — |
| Ghirbĕu | — | — | 4.36 | 6.07 | — |
| Nedeșdu | — | — | 4.58 | 6,24 | -- |
| Clușiu ( | — | 10.28 | 5.26 | 6.43 | -- |
| | 11.00 | — | — | — | 7.08 |
| Apahida | 11 19 | — | — | — | 7.36 |
| Ghiriș | 12 30 | — | — | — | 9.06 |
| Cucerdea ( | 1.01 | — | — | — | 9.53 |
| ( | 1 06 | — | — | — | 10.— |
| Uióra | 1.13 | — | — | — | 10.09 |
| Vințulŭ de susŭ | 1.20 | — | — | — | 10.19 |
| Aiudŭ | 1.41 | — | — | — | 10.48 |
| Teiușŭ | 2.C0 | — | — | — | 11.14 |
| Crăciunelŭ | 2 35 | — | — | — | 12.12 |
| Blașŭ | 2.48 | — | — | — | 12.30 |
| Micăsasa | 3.20 | — | — | — | 1.12 |
| Copșa mic | 3 36 | — | — | — | 1.32 |
| Mediașŭ | 4.C0 | — | — | — | 2.18 |
| Elisabetopole | 4.35 | — | -- | — | 3.03 |
| Sigișóra | 5.12 | — | — | — | 3.49 |
| Hașfaleu | 5.37 | — | — | — | 4.28 |
| Homorod | 7.02 | — | — | — | 6.16 |
| Agostonfalva | 7.43 | — | — | — | 7.06 |
| Apatia | 8.11 | — | — | — | 7.46 |
| Feldióra | 8.41 | — | — | — | 8.25 |
| Brașovŭ ( | 9.21 | — | — | — | 9.15 |
| ( | — | — | 1.55 | — | — |
| Timișŭ | — | — | 2.53 | — | — |
| Predealŭ ( | — | — | — | — | -- |
| ( | — | — | 3.28 | — | — |
| Bucuresci | — | — | 9.35 | — | — |

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

**Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta**

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|---|
| Teiușŭ | 11.24 | — | 2.40 |
| Alba-Iulia | 11.39 | — | 3.14 |
| Vințulŭ de josŭ | 12.30 | — | 4.22 |
| Șibotŭ | 12.52 | — | 4.50 |
| Orăștia | 1.01 | — | 5.18 |
| Simeria (Piski) | 2.03 | — | 5.47 |
| Deva | 2 52 | — | 6.35 |
| Branicĭca | 3.23 | — | 7.02 |
| Ilia | 3.55 | — | 7.28 |
| Gurasada | 4.C8 | — | 7.40 |
| Zam | 4.25 | — | 8.11 |
| Soborșin | 5.30 | — | 8.46 |
| Bĕrzova | 5.56 | — | 9.33 |
| Conopŭ | 6.27 | — | 9.53 |
| Radna-Lipova | 6.47 | — | 10.27 |
| Paulișŭ | 7.28 | — | 10.42 |
| Gyorok | 7.43 | — | 10.58 |
| Glogovațŭ | 7.59 | — | 11 25 |
| Aradŭ | 8.28 | — | 11.39 |
| Szolnok ( | 8 42 | — | 4 52 |
| ( | — | — | 5.12 |
| Budapesta | — | — | 8.20 |
| Viena | — | — | 6.05 |

**Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.**

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibu. |
|---|---|---|---|
| Viena | 11.10 | 12.10 | — |
| Budapesta | 8.20 | 9.05 | — |
| Szolnok ( | 11.20 | 12.41 | — |
| ( | 4 10 | 5.45 | — |
| Aradŭ | 4 30 | 6.— | 7.04 |
| Glogovațŭ | 4.43 | 6.13 | 7.22 |
| Gyorok | 5 07 | 6.38 | 7.58 |
| Paulișŭ | 5.19 | 6.51 | 8 17 |
| Radna-Lipova | 5.41 | 7.10 | 8 36 |
| Conopŭ | 6 C9 | 7.37 | — |
| Bêrzova | 6.28 | 7.55 | — |
| Soborșin | 7 25 | 8.42 | — |
| Zam | 8 01 | 9.12 | — |
| Gurasada | 8 34 | 9.41 | — |
| Ilia | 8 55 | 9.58 | — |
| Branicĭca | 9.19 | 10.17 | — |
| Deva | 9.51 | 10.42 | -- |
| Simeria (Piski) | 10.35 | 11 07 | — |
| Orăștiă | 11.11 | 11.37 | — |
| Șibotŭ | 11.43 | 12.— | — |
| Vințulŭ de josŭ | 12 18 | 12.29 | -- |
| Alba-Iulia | 12.36 | 12.46 | — |
| Teiușŭ | 1.29 | 1.41 | — |

**Aradŭ-Timișóra**

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne | Trenŭ mixt |
|---|---|---|---|
| Aradŭ | 5.48 | — | 6.05 |
| Aradulŭ nou | 6.19 | — | 6.33 |
| Németh-Ságh | 6.44 | — | 6.58 |
| Vinga | 7.16 | — | 7.29 |
| Orczifalva | 7.47 | — | 7.55 |
| Merczifalva | — | — | — |
| Timișóra | 9.02 | — | 9.08 |

**Simeria (Piski) Petroșenĭ**

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ mixt |
|---|---|---|---|
| Simeria | 11.25 | — | 2.42 |
| Streiu | 11.58 | — | 3.25 |
| Hațegŭ | 12.46 | — | 4 16 |
| Pui | 1.37 | — | 5.11 |
| Crivadia | 2.24 | — | 5.58 |
| Banița | 3.05 | — | 6.40 |
| Petroșenĭ | 3.37 | — | 7.12 |

**Timișóra-Aradŭ**

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Timișóra | 6.25 | — | 5.00 |
| Merczifalva | — | — | — |
| Orczifalva | 7.46 | — | 6.32 |
| Vinga | 8.15 | — | 7.02 |
| Németh-Ságh | 8.36 | — | 6.23 |
| Aradulŭ nou | 9.11 | — | 8.01 |
| Aradŭ | 9.27 | — | 8.17 |

**Petroșenĭ—Simeria (Piski)**

| | Trenŭ de pers. | Trenŭ omnibus | Trenŭ mixt |
|---|---|---|---|
| Petroșenĭ | 10 07 | — | 6.10 |
| Banița | 10 48 | — | 6.53 |
| Crivadia | 11.25 | — | 7 37 |
| Pui | 12.05 | — | 8.20 |
| Hațegŭ | 12.42 | — | 9.01 |
| Streiu | 1.22 | — | 9.52 |
| Simeria | 1.53 | — | 10.31 |

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.